

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Рішенням приймальної комісії
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Голова комісії д.ю.н., професор
Мінас АРАКЕЛЯН

(протокол № 3 від «18» 03 2025 р.)

ПРОГРАМА

вступного випробування до аспірантури зі спеціальності D9 «Міжнародне право» для здобуття ступеня доктора філософії на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня (магістра, спеціаліста)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступне випробування до аспірантури Національного університету «Одеська юридична академія» (далі – Університет) зі спеціальності D9 «Міжнародне право» передбачає визначення рівня фундаментальних теоретичних знань та практичних навичок вступаючих до аспірантури, відповідність цих знань і навичок вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики, передбаченої освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, магістра.

Основна мета вступного випробування – виявити готовність вступаючих до самостійної наукової діяльності в аспірантурі Університету та до засвоєння освітньої частини освітньо-наукової програми підготовки за третім рівнем. Випробування проводиться у формі усних відповідей.

Вступне випробування має комплексний характер. Концептуально та змістовно структура завдання до вступного випробування базується на положеннях освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціалістів, магістрів зі спеціальності «Міжнародне право».

Під час підготовки до вступного випробування і в процесі його проведення рекомендується користуватися даною програмою.

Завдання до вступного випробування розроблені таким чином, щоб врахувати різні рівні знань, умінь та навичок, засвоєних вступаючими на попередніх рівнях освіти, перевірити їх підготовленість до майбутньої науково-дослідної роботи за фахом.

Питання з пакету завдань до вступного випробування розміщуються в екзаменаційних білетах по три завдання в кожному білеті.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінці знань вступника до аспірантури на вступному випробуванні екзаменаційна комісія керується критеріями, розробленими Міністерством освіти і науки України, в основу яких покладено повноту і правильність відповідей.

Оцінкою **"відмінно"** оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь на запитання програмного матеріалу, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією; показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання, застосовувати принцип об'єктивності при аналізі основних теоретичних проблем міжнародного права, що виражає необхідність неупередженого, наукового підходу до міжнародно-правових відносин, її пізнання і практичного перетворення; опрацювання основної та додаткової літератури з міжнародного права.

Оцінкою **"добре"** оцінюється правильна і обґрунтована відповідь, з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної програми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок при відповіді на всі три питання, застосовуючи при цьому приклади з міжнародно-правових відносин та прецеденти міжнародних судових установ.

Оцінка **"задовільно"** виставляється за відповідь, яка відповідає змісту програмного матеріалу в обсязі навчальної програми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень програмного матеріалу, за відповідь, що не містить аналізу фактичного матеріалу і свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер. Таку оцінку виставляють також у випадку

недостатнього обґрунтування, нечіткого і непослідовного викладення відповіді на поставлені питання.

Оцінка **"незадовільно"** виставляється за неправильну відповідь, яка не відповідає змісту програмного матеріалу та свідчить про нерозуміння його основних положень.

Оцінка відповіді кожного вступника обговорюється колегіально всіма членами екзаменаційної комісії, що були присутні при складанні екзамену. Всі позитивні оцінки включаються у протокол засідання екзаменаційної комісії.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Дослідницька пропозиція – це науковий текст, підготовлений вступником, в якому обґрунтовується тематика майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці; можливі шляхи розв'язання поставлених задач тощо. Дослідницька пропозиція має містити назву дослідження, анотацію дослідження (до 500 слів викладу проблеми та запропонованих шляхів її розв'язання з ключовими словами) загальний опис дослідження (актуальність обраної теми, обґрунтування наукової новизни, теоретична значущість, мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження, очікувані результати, аналітичний огляд наукових праць за темою дослідження, методологія та методи дослідження, план реалізації дослідження за роками, список літератури (від 20 позицій).

Дослідницька пропозиція – це не реферативний виклад наукової проблеми, а підтвердження розуміння вступником перспективності обраної ним ідеї, ступеню обґрунтованості, обізнаності з предметом власного наукового вибору та ступенем його дослідження.

Дослідницька пропозиція вступника в обов'язковому порядку візується передбачуваним науковим керівником та завідувачем кафедри.

Критерії оцінювання дослідницької пропозиції:

90-100 балів відповідає таким вимогам:

заявлена вступником наукова проблема та її аспекти, що їх пропонується дослідити, є новими та актуальними, представлено ґрунтовний огляд досліджень, системний аналіз ідей, пов'язаних із заявленою проблемою; автор демонструє спроможність формулювати власні аргументовані гіпотези, визначати перспективність теми, а також робити на підставі цього аналізу власні висновки. Текст дослідницької пропозиції містить усі необхідні компоненти, змістові частини представлені в логічній послідовності, положення не повторюються і не суперечать одне одному. Висловлювання автора підкріплені фактичним матеріалом.

75-89 балів відповідає таким вимогам:

пропонована у дослідженні проблема не є новою, але вступник представив нові її аспекти або запропонував нові методи дослідження, які раніше для її вивчення не використовувалися, показав особливості свого дослідження. Аргументування сформульованої проблеми та огляд літератури з її дослідження є послідовним переліком праць із заявленої проблеми з поодинокими коментарями автора. Структура тексту дослідницької пропозиції логічна, або може не вистачати 1-2 компонентів структури дослідницької пропозиції, також наявні 1-2 випадки логічної незв'язності викладу чи необґрунтованої повторюваності окремих тез. Є фактологічні помилки.

60-74 балів відповідає таким вимогам:

заявлена проблема, її аспекти, що пропонується дослідити, методи, за допомогою яких заплановано її вирішувати, не є новими. Аргументування вибору не наведено. Огляд літератури є механічним переліком імен та праць дослідників, які стосуються заявленої проблеми. Зміст тексту викладено безсистемно, не всі необхідні компоненти структури дослідницької пропозиції представлено, окремі змістові частини тексту повторюються або ж суперечать одна одній.

I. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Міжнародне право як правова система. Структура і компоненти міжнародно-правової системи. Співвідношення понять міжнародна правова система і система міжнародного права.
2. Глобальні проблеми людства як основа антропологічного осмислення міжнародного права. Міжнародне право як загальнолюдська цінність. Риси сучасного міжнародного права.
3. Становлення ідеї міжнародного права в античній філософській думці. Внесок релігійної традиції у формування ідеї міжнародного права. Доктрина класичного міжнародного права Гуго Гроція. Природно-правова та позитивно-правова концепції міжнародного права. Сучасні концепції міжнародного права. Наука міжнародного права в Україні.
4. Поняття та склад міжнародних правовідносин. Співвідношення понять суб'єкти міжнародного права та суб'єкти міжнародних правовідносин.
5. Еволюція принципу суверенітету держави у співвідношенні з основними принципами міжнародного права. Права націй на самовизначення у системі принципів міжнародного права та його реалізація у сучасному міжнародному праві. Принцип територіальної цілісності та непорушності кордонів. Заборона анексії.
6. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права у доктрині та практиці сучасних держав. Фрагментація міжнародного права.
7. Генеза джерел міжнародного права. Проблема ієрархії джерел міжнародного права. Особливості міжнародного звичаю як джерела міжнародного права. Компоненти міжнародного звичаю.
8. Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність націй та народів, що виборюють незалежність. правонаступництво держав у міжнародному праві.
9. Концепція «миттєвого звичаю». Концепція «регіонального звичаю». Співвідношення договірних і звичаєвих норм міжнародного права. Міжнародна судова правотворчість.
10. Вплив змін суб'єктного складу міжнародного права на еволюцію міжнародного права. Поняття та суб'єкти міжнародно-правової свідомості.

11. Сутність міжнародно-правової відповідальності. Правові підстави виникнення міжнародно-правової відповідальності. Кодифікація норм про міжнародно-правову відповідальність. Обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність. Відповідальність держав за транскордонну шкоду: еволюція концепції.
12. Стандарти відповідальності держави за дії приватних осіб в міжнародному праві. Ефективний контроль та загальний контроль. Практика Міжнародного суду ООН щодо стандартів відповідальності.
13. Форми відшкодування шкоди за міжнародно-протиправне діяння. Відповідальність міжнародних організацій у міжнародному праві.
14. Загальна характеристика універсальних і регіональних механізмів захисту прав людини. Природа та зміст міжнародно-правових стандартів прав людини. Міжнародно-правовий захист жінок, дітей, біженців.
15. Європейський суд з прав людини – структура, повноваження, процедура обрання суддів. Індивідуальні та міждержавні заяви до Європейського суду з прав людини. Критерії прийнятності заяв до Європейського суду з прав людини.
16. Пілотні постанови Європейського суду з прав людини та їх вплив на національне законодавство держав сторін Конвенції. Значення рішень Європейського суду з прав людини для судочинства держав-учасниць Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. ЄСПЛ та досвід України.
17. Збройний конфлікт міжнародного та неміжнародного характеру. Причини та підстави зближення регулювання захисту жертв збройних конфліктів міжнародного та неміжнародного характеру. Критерії заборони нових методів та способів ведення збройного конфлікту, нових видів зброї.
18. Проблеми застосування міжнародного гуманітарного права у сучасних збройних конфліктах. Міжнародно-правовий режим окупованої території. Міжнародно-правове регулювання проведення миротворчих операцій. Сучасна концепція гуманітарної інтервенції.
19. Забезпечення міжнародної колективної безпеки міжнародно-правовими засобами. Правомірність заходів колективної безпеки. Відповідальність за розв'язання агресії.
20. Поняття права Європейського Союзу. Класифікація джерел права Європейського Союзу. Співвідношення права Європейського Союзу з внутрішньодержавним та міжнародним правом. Принцип єдиної правосуб'єктності Європейського Союзу.
21. Цілі і цінності функціонування Європейського Союзу. Основоположні принципи взаємодії Європейського Союзу з державами-членами. Судова система Європейського Союзу. Правові аспекти вступу України в Європейський Союз.
22. Міжнародно-правове забезпечення економічних відносин. Договори про зони вільної торгівлі.
23. Міжнародно-правовий статус Ради Європи. Основні пріоритети і напрями діяльності Ради Європи. Інституційна структура Ради Європи (загальна характеристика). Комітет Міністрів Ради Європи: формування, структура, компетенція, порядок діяльності. Парламентська Асамблея Ради Європи: формування, структура, компетенція, порядок діяльності.
24. Поняття та особливості міжнародного кримінального права. Сутність та види міжнародних злочинів. Агресія, геноцид, воєнні злочини, злочини проти людяності. Міжнародно-правова допомога у кримінальних справах. Етапи становлення міжнародного кримінального правосуддя.
25. Значення практики міжнародних судів у виявленні та оформленні норм міжнародного права. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного права.
26. Становлення та розвиток системи міжнародного правосуддя. Створення та діяльність Постійної Палати міжнародного правосуддя.
27. Місце Міжнародного Суду ООН в системі міжнародного правосуддя. Юрисдикція та склад Міжнародного суду ООН. Звернення України до МС ООН за захистом своїх інтересів.
28. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду щодо України. Розслідування Міжнародним кримінальним судом міжнародних злочинів, скоєних в Україні. Створення Спеціального міжнародного центру з розслідування злочину агресії російської федерації проти України.

29. Практика Міжнародного Суду ООН щодо міжнародного гуманітарного права. Право на самооборону у сучасному міжнародному праві. Приклади звернення до статті 51 Статуту ООН в ХХІ столітті.
30. Нюрнберзький та Токійський трибунали. Трибунал для колишньої Югославії. Трибунал по Руанді. Міжнародні гібридні трибунали. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду. Питання ратифікації Римського Статуту в Україні.
31. Система та принципи міжнародного морського права. Проблеми делімітації морських просторів. Міжнародно-правове регулювання безпеки судноплавства. Міжнародно-правове регулювання рибальства.
32. Формування, юрисдикція та практика Міжнародного трибуналу з морського права. Захист національних інтересів України у органах міжнародної юрисдикції з питань делімітації та використання морських просторів.
33. Міжнародно-правове регулювання захисту морського середовища. Компетенція та діяльність Міжнародної морської організації. Вирішення морських спорів в Міжнародному трибуналі з морського права.
34. Міжнародно-правові гарантії без'ядерного статусу України. ООН, НАТО, ОБСЄ у міжнародній системі колективної безпеки. Участь України у міжнародних заходах з підтримання міжнародного миру та безпеки.
35. Співробітництво держав в ядерній сфері. Принципи організації, структура та діяльність МАГАТЕ. Іранська та північнокорейська ядерні програми.
36. Становлення та розвиток міжнародного права навколишнього середовища. Поняття і галузеві принципи міжнародного права навколишнього середовища. Правова охорона довкілля в ЄС.

II. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Міжнародно-правові акти:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Американський договір про мирне вирішення спорів від 30 квітня 1948 року. URL: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%2030/volume-30-I-449-English.pdf>
3. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй 1970 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569#Text
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
5. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_a04
6. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів 1978 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_185#Text
7. Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_k88#Text
8. Конвенція Монтевідео про права і обов'язки держав 1933 року. URL: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/LON/Volume%20165/v165.pdf>
9. Проект Комісії міжнародного права статей про відповідальність держав за міжнародні протиправні діяння 2001 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/responsibility.pdf
10. Проект статей про відповідальність міжнародних організацій 2008 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/intorg_responsibility.pdf
11. Конвенція про попередження злочину геноциду та покарання за нього 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text
12. Конвенція про попередження злочину апартеїду та покарання за нього 1973 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_149#Text
13. Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами 1972 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_126#Text

- 14.Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055#o162
- 15.Конвенція про статус апатридів 1954 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_232#Text
- 16.Європейська конвенція про громадянство 1997 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_004#Text
- 17.Конвенція про скорочення безгромадянства 1961 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_240#Text
- 18.Конвенція про права дитини 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
- 19.Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
- 20.Конвенція про статус біженців 1951 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
- 21.Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях 1949 року (I Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
- 22.Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі 1949 року (II Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
- 23.Конвенція про поводження з військовополоненими 1949 року (III Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
- 24.Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 року (IV Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
- 25.Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
- 26.Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 р., що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II) 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text
- 27.Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 р., що стосується прийняття додаткової розпізнавальної емблеми (Протокол III) 2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text
- 28.Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_036
- 29.Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_033_10
- 30.Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 2000 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_789
- 31.Римський Статут Міжнародного кримінального суду 1998 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
- 32.Статут Міжнародного військового трибуналу для суду та покарання головних воєнних злочинців європейських країн осі 1945 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_201#Text
- 33.Статут Міжнародного трибуналу по Руанді 1994 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d65#Text
- 34.Статут Міжнародного трибуналу по Югославії 1993 року. URL: <https://www.un.org/ru/law/icty/charter.shtml>
- 35.Конвенція про мирне вирішення міжнародних спорів 1907 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_938
- 36.Манільська декларація про мирне вирішення спорів 1982 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_568
- 37.Конвенція з примирення і арбітражу в рамках НБСЄ. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a11
- 38.Європейська конвенція про мирне вирішення спорів від 29.04.1957 р. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168006453b>

39. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_057#Text
40. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_175
41. Конвенція про відкрите море 1958 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_180
42. Конвенція про територіальне море та прилеглу зону 1958 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_178
43. Конвенція про континентальний шельф 1958 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_179

Рекомендована література:

44. Антонович М. Міжнародне публічне право : підручник. Видавництво Юрінком Інтер, 2023. 516 с.
45. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право : підручник. Київ : Фенікс, 2018. 762 с.
46. Войціховський А.В. Міжнародне право : підручник. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 544 с.
47. Вибрані міжнародні документи з прав людини. Видавництво Право, 2023. 152 с.
48. Гринчак В. А., Земан І. В., Когутич І. І., Марін О. К. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності) : підручник. Харків : Право, 2019. 440 с.
49. Гутник В. Міжнародний кримінальний суд : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 194 с.
50. Гутник В. В. Право на захист у міжнародних кримінальних судах: доктрина та практика : монографія / за наук. ред. проф. М.В. Буроменського. Львів; Харків; Одеса : Фенікс, 2018. 440 с.
51. Коваль Д. О., Авраменко Р. А. Военні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі / Д.О. Коваль, Р.А. Авраменко. Київ : ГО Truth Hounds; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с.
52. Кононенко В. П. Вирішення територіальних спорів Міжнародним Судом ООН: теорія і практика : монографія. Київ-Одеса : Фенікс, 2018. 438 с.
53. Міжнародне публічне право: у 2 т. : підручник / за ред. В.В. Мицика ; авт. кол.: В.В. Мицик, М.В. Буроменський, О.В. Буткевич та ін. Харків : Право, 2020. Т. 1. Основи теорії. 416 с.
54. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.; за ред. В. В. Мицика. Харків : Право, 2019. Т. 2 : Основні галузі. 2019. 624 с.
55. Міжнародно-правова відповідальність: теоретичний погляд : монографія / С.В. Ківалов та ін. ; відп. ред. С.В. Ківалов. Одеса : Юридична література, 2017. 205 с.
56. Міжнародне право у світі динамічних змін: контури майбутнього міжнародного правопорядку : колект. монографія / наук. ред. В. Репецький, І. Земан, В. Гутник. Львів, Дрогобич : Коло, 2021.
57. Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики : колективна монографія / Х. Н. Бехруз, М. Р. Аракелян, С. С. Андрейченко та ін. Одеса, 2023. 498 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/26023>
58. Михайліна Т. В. Роль інтегративного потенціалу правосвідомості у реформуванні правової системи : монографія. Вінниця, 2018. 312 с.
59. Пташник І.Р. Міжнародне гуманітарне право : хрестоматія з дисципліни. Івано-Франківськ : ПНУ, 2019. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=8437>
60. Попко В.В. Транснаціональне кримінальне право: міжнародний аспект : монографія. Київ : Київський університет, 2019. 431 с.
61. Ратушна Б.П. Захист особи в Європейському суді з прав людини : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2019. 287 с.
62. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник. Одеса : Фенікс, 2018. 744 с.
63. Сироїд Т. Л. Міжнародне кримінальне право : підручник. Видавництво Право, 2024. 512 с.
64. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародне право прав людини: підручник. Видавництво Юрінком Інтер, 2023. 584 с.

65. Сучасні проблеми міжнародного права: Liber Amicorum до 60-річчя проф. М.В. Буроменського : монографія / за наук. ред. В. Репецького, В. Гутника. Львів; Одеса : Фенікс, 2017. 564 с.
66. Теорія та практика міжнародного кримінального права: підручник / Н.А. Зелінська, С.С. Андрейченко, Н.В. Дрьоміна-Волок, Д.О. Коваль ; за ред. проф. Н.А. Зелінської. Одеса : Фенікс, 2017. 582 с.
67. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод : компендіум / О.В. Сердюк, Ю.В. Щокін, І.В. Яковюк та ін. ; за заг. ред. О.В. Сердюка, І.В. Яковюка. 2-ге вид., допов. Харків : Право, 2019. 404 с.
68. Українське та міжнародне морське право: навч. посіб. / В.М. Гуцуляк, Є.М. Ключева. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 268 с.
69. Шпакович. О.М. Право міжнародних організацій : курс лекцій. Київ, 2020. 121 с.
70. Чубарев В.Л. Міжнародне економічне право: підручник. Видавництво Юрінком Інтер, 2021. 368 с.
71. Kassoti, E. (2020). Between Sollen and Sein: The CJEU's reliance on international law in the interpretation of economic agreements covering occupied territories. *Leiden Journal of International Law*, 33 (2), 371-389.
72. Powderly, J. (2019). International criminal justice in an age of perpetual crisis. *Leiden Journal of International Law*, 32 (1), 1-11.
73. Purcell, K. (2020). On the uses and advantages of genealogy for international law. *Leiden Journal of International Law*, 33 (1), 13-35.
74. Shahabuddin, M. (2019). The 'standard of civilization' in international law: Intellectual perspectives from pre-war Japan. *Leiden Journal of International Law*, 32 (1), 13-32.

**Завідувач кафедри
міжнародного та європейського права
д.ю.н., професор**

Хашматулла БЕХРУЗ